

การคุ้มครอง สิทธิเด็ก ในสังคมไทย

ประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมาย^๑ เพื่อให้ความคุ้มครองเด็กไม่ว่าจะเป็นการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิขั้นพื้นฐานทั่วไปในฐานะที่เด็กเป็นประธานแห่งสิทธิที่ไม่อาจละเมิดได้ และการคุ้มครองเด็กในกรณีที่เป็นผู้กระทำผิดทางอาญาให้ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการให้ความคุ้มครองแก่สวัสดิภาพทั่วไปในฐานะที่เด็กคือประชากรซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคตของชาติ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กแต่ละฉบับมีเจตนารมณ์แตกต่างกันไป ดังนั้น การคุ้มครองสิทธิเด็กที่มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กอย่างแท้จริงจึงเป็นไปได้ยากยิ่งในสภาวะที่ผู้บังคับใช้กฎหมายยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดและสาระสำคัญของหลักประโยชน์สูงสุดซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้ ในสังคมที่เด็กถือเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ชุมชน และประเทศนั้น การบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึง “ขอบเขต” และ “ดุลยภาพ” ของการคุ้มครองสิทธิเด็กกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนควบคู่กันไปเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น หรือกระทบต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การคุ้มครองสิทธิเด็กในฐานะที่เด็กเป็นประธาน

แห่งสิทธิ มีแนวคิดที่พัฒนามาจากหลักสิทธิมนุษยชน และมีการพัฒนาเรื่อยมาจนกลายเป็นตราสารระหว่างประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์อักษรภายใต้ชื่อ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙” กล่าวคือ

๑. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ (The U.N. Convention on the Rights of the Child 1989)^๒

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ถือได้ว่าเป็นกฎหมายระหว่างประเทศฉบับแรกที่มีผลบังคับให้รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติตามในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมเด็กในขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการคุ้มครองเด็กในปฏิญญาแห่งกรุงเจนีวาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๒๔ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๔๘ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๕๙ นั้น เป็นเพียงถ้อยแถลงในส่วนหลักการทั่วไปเท่านั้น โดยเป็นเพียงข้อผูกพันทางศีลธรรมและทางการเมืองจึงยังไม่มีผลผูกพันในทางกฎหมาย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ มีเนื้อหาเป็นการยกระดับการให้ความคุ้มครองแก่เด็กในฐานะเป็น “สิทธิเด็ดขาด” อันไม่สามารถจำกัดและละเมิดสิทธิของเด็ก โดยวางหลักให้การกระทำใดอันเกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องพิจารณา “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” เป็นพื้นฐานเบื้องต้น รวมถึงกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้แก่รัฐภาคี ในการจัดมาตรการคุ้มครองเด็กให้มีมาตรฐานเทียบเท่า หรือดีกว่าอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่เด็ก และเพื่อ

^๑ พันธุ์ทิพา หอมทิพย์, วิทยากรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

^๒ มาตาลักษณ์ เสรมธากุล, งานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย เรื่อง “หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก,” พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒, (พิมพ์ที่ บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด), น.๑-๓.

^๓ เฟิ่งอ่าจ, น.๕๐-๕๔.

ให้การกระทำใด ๆ ของรัฐเป็นไปอย่างสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ

๒. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ มีหลักการสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑) สิทธิของเด็กนั้นไม่ใช่เรื่องของรัฐหรือใครให้แก่เด็ก แต่เป็นสิทธิของเด็กทุกคนที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด ซึ่งอนุสัญญาใช้คำว่า “สิทธิติดตัว” (inherent rights) ดังนั้น เด็กจึงเป็นผู้มีสิทธิที่ไม่มีผู้ใดสามารถไปตัดทอนหรือจำกัดการใช้สิทธิอันชอบธรรมของเด็กหรือละเมิดสิทธิของเด็กได้

๒) ในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กจะต้องคำนึงถึงสิทธิเด็ก และที่สำคัญที่สุดคือต้องยึดถือหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The Best Interest of the Child) เป็นข้อพิจารณาในการดำเนินการ

ทั้งนี้ คำว่า “เด็ก” ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศว่า หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กให้คำนิยาม “เด็ก” ไว้ในข้อ ๑ ว่า “เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ เด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น” ซึ่งจากคำนิยามดังกล่าวส่งผลให้มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี อยู่ในความหมายของคำว่า “เด็ก” ทั้งสิ้น เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายของแต่ละประเทศที่ใช้อยู่

อนุสัญญาฯ ได้กำหนดพันธกรณีให้ประเทศภาคีสมาชิกต้องดำเนินการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยจำแนกการคุ้มครองสิทธิเด็กออกเป็น ๔ ประการ ดังนี้

๑) สิทธิในการมีชีวิตและการอยู่รอด (Right of Survival) คือ สิทธิของเด็กที่คลอดออกมาแล้วจะต้องมีชีวิตอยู่รอดอย่างปลอดภัย ซึ่งอนุสัญญาฯ กำหนดว่ารัฐภาคีรับรองว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดที่จะมีชีวิต และรัฐภาคีต้องประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ให้มีการอยู่รอดและการพัฒนาของเด็กทุกคน โดยกำหนดว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูไม่ว่าจากบิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือรัฐ เพื่อให้อยู่รอด และเจริญเติบโต มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีเพียงพอตามฐานะ ซึ่งหากครอบครัวไม่สามารถจะดำเนินการได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ

รัฐต้องเข้าไปให้การช่วยเหลือ

๒) สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Right of Protection) จากการกระทำในทุกรูปแบบที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก โดยรัฐภาคีจะต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือเด็กทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ เด็กมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากโรคร้ายต่าง ๆ ตามมาตรฐานสาธารณสุขที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๓) สิทธิในการพัฒนา (Right of Development) การพัฒนาตนเองของเด็กมุ่งเน้นทั้งด้านการพัฒนาทางร่างกายและสติปัญญา ทั้งนี้ การพัฒนาทางด้านร่างกายนั้น อนุสัญญาฯ มุ่งที่การเลี้ยงดูเด็กโดยพ่อแม่หรือรัฐในบางกรณี โดยเด็กมีสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่ที่ดี และมีมาตรฐานเพียงพอต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ศีลธรรมและทางสังคม

๔) สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation) การมีส่วนร่วมของเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งอนุสัญญาฯ มุ่งเน้นถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็กโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก โดยรัฐภาคีต้องดำเนินการมาตรการให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และต้องให้น้ำหนักต่อความคิดเห็นนั้นตามควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กด้วย

๓. การประกาศใช้กฎหมายสิทธิเด็กในประเทศไทย^๔

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กฯ ที่ได้รับหลักการดังกล่าวมาบัญญัติเป็นกฎหมายภายใน โดยใช้ชื่อว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและป้องกันการละเมิดสิทธิเด็กไว้หลายประการ ทั้งนี้ โดยครอบคลุมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กฯ โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๑) คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กำหนดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ดำเนินการและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก เพื่อดำเนินการให้การคุ้มครองสิทธิเด็กเกิดเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

^๔ พ้าดาว คงนคร, “สิทธิเด็กตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ,” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓, https://www.parliament.go.th/ewt-admin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20120821094823.pdf.

๒) การปกป้องคุ้มครองเด็ก ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ปกครองและบุคคลผู้เกี่ยวข้องให้ต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมไว้อย่างชัดเจน และผู้ฝ่าฝืนย่อมมีโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา เช่น ผู้ปกครองที่ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

๓.๑ บทบาทในฐานะของผู้เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก^๔

สำหรับบทบาทและการดำเนินการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กทั้งในด้านการพัฒนา การคุ้มครองป้องกัน และการแก้ไขปัญหา จะมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กควบคู่ไปกับการพัฒนาครอบครัวและการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม ตลอดจนการรณรงค์เผยแพร่ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองมิให้มีการละเมิดสิทธิเด็ก อีกทั้งดำเนินการโดยใช้มาตรการทางกฎหมายผ่านกระบวนการยุติธรรม บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีหลายกลุ่ม เริ่มตั้งแต่บุคคลในครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องทำงานกับเด็ก ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในฐานะ “ผู้ให้สิทธิ” จะต้องเป็นผู้ที่มีเด็กอยู่ในหัวใจ และตระหนักในสิทธิของเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกัน

๓.๒ บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง^๕

พ่อแม่ผู้ปกครองหรือกลุ่มคนในครอบครัว ถือเป็นกลุ่มคนแรกที่สำคัญที่ต้องดูแลเด็กให้ได้รับการดูแลตามสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมาย อีกทั้งยังชี้แนะในทางที่ถูกที่ควรให้แก่เด็ก ส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กได้รับการดูแลเพื่อให้มีชีวิตรอดอย่างปลอดภัย พ่อแม่ผู้ปกครองมีหน้าที่เลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม สนับสนุนให้การศึกษาเล่าเรียนตามความสามารถและสติปัญญาของบุตรอย่างเต็มกำลังความสามารถ ให้ความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคงปลอดภัย มีการพูดจาสื่อสารที่ดีต่อกัน มีการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตให้เด็ก ฝึกให้รู้จักช่วยเหลืองานบ้าน ฝึกให้

เด็กได้ตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง สอนให้มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สิ่งสำคัญที่สุด คือ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กได้เห็นและเลียนแบบได้

๓.๓ บทบาทของครู^๖

ครู ถือว่าเป็นบุคคลสำคัญรองลงมาจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลในครอบครัว ที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลเด็ก เพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีการพัฒนาการทุกด้านตามวัย และมีการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยครูต้องใช้กระบวนการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความสามารถของนักเรียนเป็นรายคน พัฒนานักเรียนตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เต็มกำลังเต็มเวลา เต็มหลักสูตร ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน จัดกิจกรรมที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กในการที่จะแสดงความคิดเห็น การแสดงออกจากประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลงมือกระทำ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด กิริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักและความอบอุ่น โดยครูจะต้องสังเกต มีความรู้ และเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่พึงประสงค์ของเด็ก

ยกตัวอย่างจากกรณีครูพี่เลี้ยง^๗ ที่ก่อเหตุทำร้ายร่างกายเด็กในโรงเรียน ซึ่งในทางกฎหมายมีความผิดในทางอาญารฐานเจตนาทำร้ายร่างกายผู้อื่น และยังเป็นความผิดฐานทารุณกรรมเด็ก มีโทษทั้งจำคุกและปรับ ในทางแพ่ง ผู้ปกครองอาจสามารถเรียกร้องความเสียหายจากการละเมิด รวมถึงถือเป็นการผิดสัญญาในการดูแลคุ้มครองเด็กทั้งครูที่ก่อเหตุและทางโรงเรียนอีกด้วย ส่วนครูพี่เลี้ยงคนอื่นที่เห็นเหตุการณ์แล้วแต่ไม่เข้าช่วยเหลือเด็กหรือห้ามปรามทักท้วงผู้กระทำผิด ก็อาจเข้าข่ายเป็นการงดเว้นไม่กระทำหน้าที่ดูแลคุ้มครองเด็ก และอาจถือว่าเป็นการร่วมกระทำผิดด้วยเช่นกัน

จากภาพเหตุการณ์ในกล้องวงจรปิดที่ื่อนำเสนอ และคำขอโทษจากผู้กระทำผิด ซึ่งเห็นว่ามิใช่ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะนำมาแสดงความคิดเห็นในทางวิชาการได้ในบางแง่มุมเท่าที่จะไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อผู้เสียหายซึ่งเป็น

^๔ เฟิ่งอ่าง, น.๓๖-๓๘.

^๕ อ่างแล้วเชิงอรรดที่ ๓, น.๓๗.

^๖ อ่างแล้วเชิงอรรดที่ ๓, น.๓๘.

^๗ กฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กกับโทษคดีครูทำร้ายร่างกายเด็กที่ต้องรู้, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๓, จากเว็บไซต์ <https://news.trueid.net/detail/yZXEjwglvP0q>.

เด็ก และไม่ก้าวล่วงการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นอุทธรณ์ แก่ผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน ซึ่งทุกฝ่ายต่างมีหน้าที่อบรม ดูแล ค้ำครองสวัสดิภาพของเด็กในความปกครองดูแลของตน กล่าวคือ ความรับผิดชอบของครูที่เลี้ยง ในทางคดีอาญานั้น ต้องพิจารณาถึงเจตนาในการทำร้ายร่างกายผู้อื่น พฤติการณ์การ ทำร้าย และผลของการกระทำที่เกิดขึ้น หรือความร้ายแรงของ บาดแผลและอาการบาดเจ็บของผู้ถูกกระทำด้วยว่าได้รับ อันตรายเพียงใด ใช้เวลารักษาอาการนานเท่าใด หากมีเจตนา ใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นแล้วเกิดเป็นเพียงแผลถลอก รอยบวมช้ำ บวมแดง ชีตข่วน (ไม่มีโลหิตออก) แพทย์ลงความเห็นว่ารักษา บาดแผลไม่กี่วันจึงหาย ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ผ่านมา ฉบับต่าง ๆ จะวางบรรทัดฐานไว้ว่า เป็นเพียงความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๑ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดใช้ กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ แต่หากการใช้กำลังทำร้ายนั้นทำให้ผู้ถูกกระทำ มีบาดแผล โลหิตไหล ศาลฎีกามักจะถือว่าผู้ถูกกระทำได้รับ อันตรายแก่กายหรือจิตใจ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๙๕ ซึ่ง บัญญัติว่าผู้ใดทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับ ไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อีกทั้งการกระทำของครู ทั้งการทำร้ายร่างกายเด็ก การบังคับ ชมเชย หรือใช้วาจาที่

ไม่เหมาะสม ตามที่ปรากฏในข่าวนั้นยังมีลักษณะเป็น “การ กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกาย หรือจิตใจของเด็ก ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ซึ่งเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ การกระทำความผิดต่อเด็กหนึ่งคน หนึ่งครั้ง ย่อมเป็นความผิด สำเร็จหนึ่งกรรม หรือหนึ่งกระทง หากมีพยานหลักฐานว่า ผู้กระทำความผิดได้กระทำต่อเด็กหลายราย หรือหลายครั้ง ย่อมเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน

ส่วนครูที่เลี้ยงคนอื่นที่อยู่ภายในห้องเรียนที่เกิดเหตุ และเห็นเหตุการณ์นั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าครูที่เลี้ยง รายอื่นมีหน้าที่ดูแลเด็ก ๆ ในชั้นอนุบาลดังกล่าว อันเป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบตามสัญญาว่าจ้างในงานของตนเอง การที่ ครูที่เลี้ยงคนอื่นที่เห็นเหตุการณ์แล้วไม่ยอมเข้าช่วยเหลือเด็ก หรือห้ามปรามทักท้วงผู้กระทำผิด จึงอาจเป็นการกระทำผิด โดยการดเว้นไม่กระทำหน้าที่ดูแลคุ้มครองเด็ก ๆ ในชั้นของตน อันถือเป็นการกระทำผิดร่วมกันกับผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็น หน้าที่ของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาตามกฎหมายต่อไป

สำหรับประเด็นที่ผู้กระทำความผิดอ้างว่า เป็นการลงโทษเด็กนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับ การลงโทษนักเรียน นักศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๔ ได้ให้คำนิยามคำว่า “การลงโทษ” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการสั่งสอน และข้อ ๕ ได้กำหนดโทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี ๔ สถาน คือ

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) ทำทัณฑ์บน
- (๓) ตัดคะแนนประพฤติ
- (๔) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ทั้งนี้ โดยข้อ ๖ ได้กำหนดห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากระเบียบดังกล่าว แม้เด็กนักเรียนที่มีวิวุฒิ และสภาพร่างกายรวมทั้งจิตใจที่เติบโตกว่าเด็กอนุบาลตามที่ปรากฏในข่าว ครูอาจารย์ก็ยังไม่สามารถลงโทษด้วยวิธีการเขี่ยดิน หรือการลงโทษด้วยวิธีรุนแรงเกินสมควร เพราะฉะนั้นการลงโทษเด็กอนุบาลด้วยการเขี่ยดินหรือใช้วิธีรุนแรงจึงยังไม่สามารถที่จะกระทำได้ และครูระดับชั้นอนุบาลควรเลือกใช้วิธีการลงโทษให้ถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงอายุของนักเรียน และพฤติการณ์ของเด็กเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า “เด็ก” ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และย่อมมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน รวมทั้งมีความชอบธรรมในสิทธิและเสรีภาพ

หากเด็กไม่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานที่ดีแล้ว จะเติบโตขึ้นมาอย่างไรคุณภาพ สิทธิเด็กเป็นสิทธิประเภทหนึ่งในกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่จะต้องมีการปกป้องคุ้มครองมากกว่าสิทธิของคนทั่วไป เพราะเด็กมีความสามารถทางสภาพร่างกาย และสติปัญญายังไม่เท่าเทียมกับผู้ใหญ่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ และในการพัฒนาเด็กนั้น จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยถือได้ว่าโลกของเด็กเป็นโลกแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาการ คุ้มครองเด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะภาครัฐที่จะต้องดำเนินการให้การคุ้มครองตามกฎหมาย ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้โดยเฉพาะสำหรับเด็ก หรือที่เรียกว่า อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child (CRC)) ดังกล่าวแล้วข้างต้น เพื่อให้ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อเด็กภายใต้พื้นฐานเดียวกันต่อไป

อย่างไรก็ตาม หากจะถามว่า “เด็ก” ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองเพียงพอแล้วหรือไม่ อาจกล่าวโดยสรุปว่า เด็กในสังคมไทยได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองมากขึ้น และมีการตั้งหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีกลุ่มและองค์กรเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคุ้มครองเด็กมากขึ้น แต่หากมองในแง่เชิงคุณภาพแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่ายังคงต้องมีการปรับปรุงอีกหลายประเด็น เช่น การศึกษาหรือการแก้ไขปัญหาเด็กผู้ลี้ภัย ดังนั้น ผู้ใหญ่ทุกคนจึงควรมีความตระหนักและให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่จะเข้าถึง “กลุ่มเด็ก” นั้น จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่อยู่รอบตัวเด็ก โดยเฉพาะ “พ่อแม่” ผู้เป็นกลไกเริ่มต้นในการดูแลปกป้องบุตรของตน อย่างไรก็ตาม ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงตระหนักอยู่เสมอว่าสิทธิของเด็กนั้นเป็นสิทธิที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด ดังนั้น เด็กจึงเป็นผู้ทรงสิทธิที่ไม่มีผู้ใดสามารถตัดทอนหรือละเมิดสิทธิอันชอบธรรมของเด็กด้วยเหตุนี้ ในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจึงต้องคำนึงถึงสิทธิของเด็ก และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องยึดถือหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The Best Interest of the Child) เป็นข้อพิจารณาในการดำเนินการเป็นสำคัญ ■

เครดิตภาพ

<https://www.thairath.co.th/news/local/1709680>